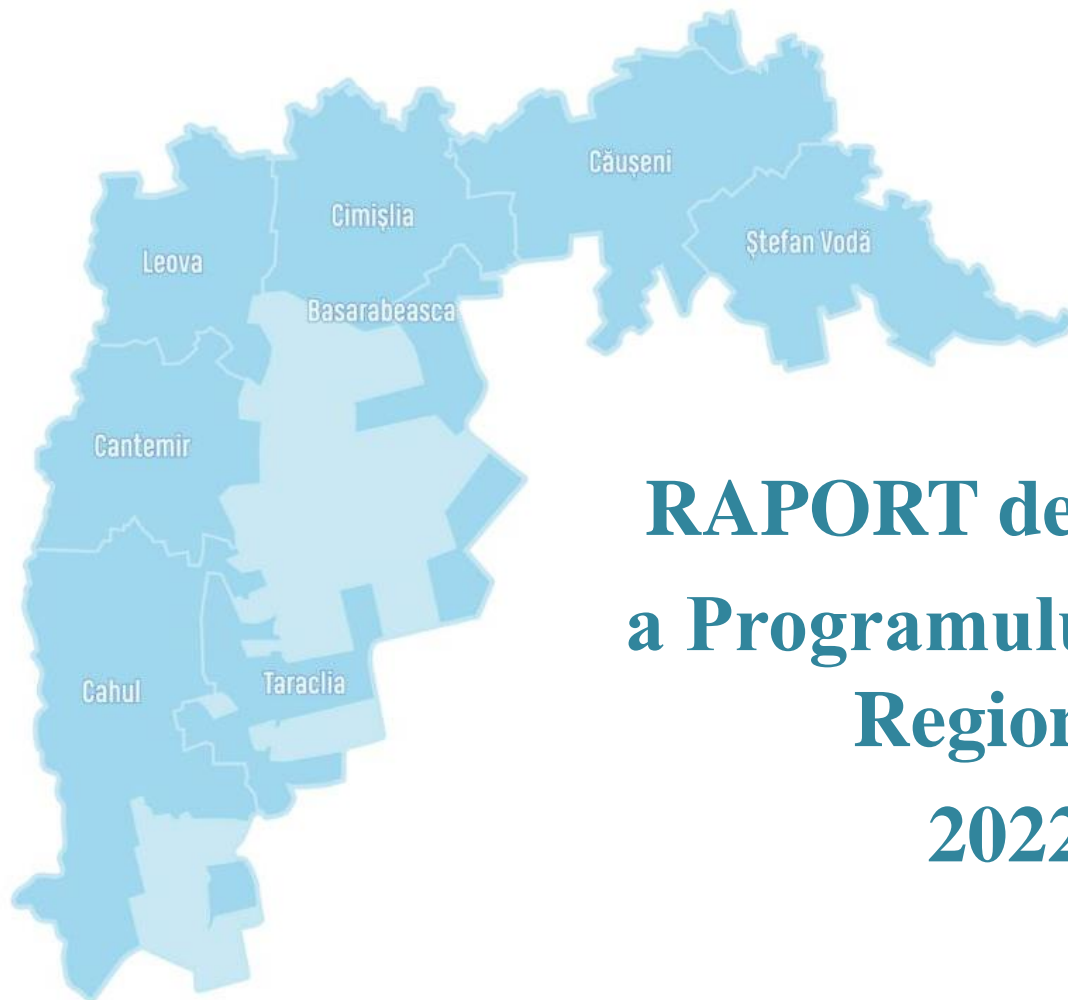




MINISTERUL INFRASTRUCTURII
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE
AL REPUBLICII MOLDOVA



Agenția de
Dezvoltare Regională
Sud



RAPORT de EVALUARE **a Programului Operațional** **Regional Sud** **2022-2024**

Cimișlia
17.12.2024



Evaluarea POR Sud 2022-2024 are ca scop să prezinte o analiză a rezultatelor obținute conform fiecărui obiectiv trasat, rezultatele obținute definesc clar eficiența programului per ansamblu, dar și oferă un spectru al provocărilor și dificultăților întâmpinate pe parcursul implementării acestuia.

Metodologia Evaluării

Instrucțiunea privind
monitorizarea și evaluarea
politicii de dezvoltare
regională

- aprobată prin Ordinul Ministerului Agriculturii, dezvoltării regionale și mediului nr. 164 din 27 iunie 2019;

Ghidul metodologic pentru
evaluarea intermediară și
ex-post a politicilor publice

- acest ghid metodologic oferă direcții și proceduri pentru realizarea evaluărilor intermediare și ex-post, asigurând aplicarea unor metodologii consistente și riguroase în procesul de evaluare.



În cadrul evaluării, au fost analizate informații din diferite surse:

Colectarea și analiza datelor primare și secundare: Au fost examinate documentele relevante: Programul Operațional Regional Sud 2022-2024; rapoartele de progres semestriale privind implementarea POR; rapoartele anuale de activitate ale Agenției de Dezvoltare Regională Sud; Raportul de evaluare intermediară a implementării Programului Național de Dezvoltare a Orașelor-Poli de Creștere.

Colectarea și analiza informațiilor statistice relevante: S-au colectat și analizat date statistice referitoare la evoluția indicatorilor pe perioada evaluată, pentru a analiza tendințele de dezvoltare și progresul înregistrat, au fost trimise solicitări către instituția responsabilă de gestionarea și furnizarea datelor statistice;

Au fost expediate solicitări către APL-uri: în scopul colectării datelor din teritoriu.

Consultări: în cadrul acestora au fost prezentate rezultatele evaluării, membrilor CRD Sud, membrilor Grupului de lucru regional, implicat în procesul de elaborare POR Sud 2022-2024, pentru a se expune asupra rezultatelor și a veni cu propuneri pentru următoarea etapă a programului.



Programul Operațional Regional Sud 2022-2024 (POR Sud) - Potrivit prevederilor Legii nr. 438/2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova, este documentul de planificare a dezvoltării echilibrate și durabile care conține programe, activități prioritare și proiecte selectate în baza Apelurilor de propuneri de proiecte, care sunt aprobate spre finanțare din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală incluse în Documentul Unic de Program și ulterior în Planul Anual de Finanțarea a Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale.

Viziunea strategică: Sprijinirea creșterii competitivității și dezvoltării durabile a Regiunii de Dezvoltare Sud, ajustarea disparităților și creșterea calității vieții cetățenilor.		
<i>Obiectiv General 1</i> <i>Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a Regiunii de Dezvoltare Sud</i>	<i>Obiectiv General 2</i> <i>Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii</i>	<i>Obiectiv General 3</i> <i>Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de implementare a politicii de dezvoltare regională</i>
Direcții prioritare		
1.1 Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii; 1.2. Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiune; 1.3. Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune; 1.4. Cooperarea regională și transfrontalieră.	2.1. Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază din regiune; 2.2. Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri; 2.3. Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor.	3.1 Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională; 3.2. Consolidarea mecanismului de finanțare a proiectelor de dezvoltare regională; 3.3. Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională.



Indicatorii de impact

Obiective generale	Indicatori de impact țintiți	Progresul atins în anul 2024
Creșterea competitivității și ocupării forței de muncă a RD Sud.	Prevede intervenții sistemice, menite să sprijine ținta SNDR 2022-2028 de creștere a PIB regional al RD Sud de la 7,0% până la 7,5% până în anul 2024.	Ponderea PIB-lui RD Sud 7,0%, deși valoarea PIB-lui a crescut, la nivel național ponderea acestuia a rămas la același nivel .
Sporirea coeziunii teritoriale și prevenirea excluziunii.	Prevede intervenții sistemice, menite să sprijine ținta SNDR 2022-2028 de creștere a indicatorilor de ocupare și calitate a vieții în regiune, inclusiv: Rata de ocuparea a populației – minim 32,0% Accesul populației la servicii publice de apeduct din surse sigure de apă – minim 75,0% Accesul populației la servicii publice de canalizare – minim 15,0% Accesul populației la sistemul de colectare a deșeurilor – minim 26,0%	Rata de ocuparea a populației 35,8%; Accesul populației la servicii publice de apeduct 83%; Accesul populației la servicii publice de canalizare 11,7%; Accesul populației la sistemul de colectare a deșeurilor – lipsa datelor.
Îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de implementare a politicii de dezvoltare regională.	Creșterea coeficientului de implementare a proiectelor din DUP, în comparație cu ciclul precedent (2016-2020) de la 69,2% la minimum 75% și creșterea coeficientului de valorificare a resurselor planificate de la 63,3% la minimum 75%.	Coeficientul de implementare a proiectelor DUP 81,25%. Coeficientul de valorificare a resurselor planificate pentru perioada 2022-2024 - 108,42%.



Direcția prioritară:

1.1. Consolidarea rolului și funcțiilor orașelor în sporirea competitivității regiunii Sud;

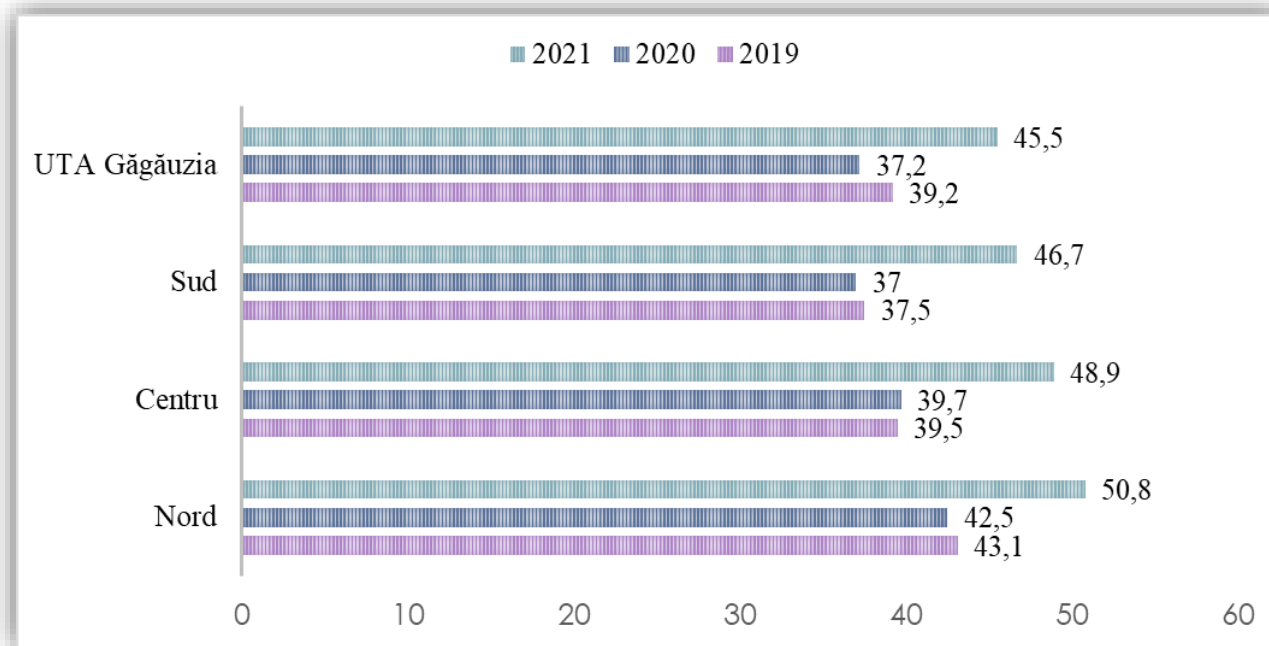
- ADR Sud a obținut finanțare în valoare de 22.000,00 EUR ca rezultat a semnării unui contract cu Solidarity Fund PL în Moldova, pentru proiectul „Suport orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud privind implementarea eficientă a politicilor publice naționale în domeniul dezvoltării urbane”:
 - 2 rapoarte de audit energetic finanțate în cadrul a 1 proiect inclus în portofoliul de proiecte din cadrul Planului Operațional Local al municipiului Cahul;
 - suport acordat municipiului Cahul în vederea instituționalizării Unității de Implementare a Proiectelor;
 - Dotarea UIP Cahul cu echipament de birou (2 laptopuri, 1 panou interactiv, 1 proiector și 1 imprimantă).
- 34 consultări oferite privind implementarea politicii de dezvoltare urbană și Planul operațional local al municipiului Cahul;
- 3 Programe de Revitalizare Urbană (PRU) elaborate, avizate și aprobate, 1 PRU în proces de elaborare;
- 5 proiecte sunt în derulare conform Domeniul de intervenție: „Dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor” dintre care 1 proiect corespunde Măsurii 2.4 „Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități publice (MITERUP)”, și 4 proiecte corespund Măsurii 2.3 „Revitalizarea urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice (RUDISP)”:

Domeniul / Proiectul		Conform contractului de antrepriză și servicii, lei	Executat 2022-2024, lei	% de executare
7502 „RUDISP - Revitalizarea urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice”				15,57%
1.	Consolidarea revitalizării urbane prin dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice în sectorul Căușenii Vechi din orașul Căușeni	15.716.600,87	224.844,16	1,4%
2.	Reabilitarea energetică a clădirii grădiniței de copii Nr. 4 din municipiul Cahul	12364.103,03	3.001.073,79	24,3%
3.	Valorificarea patrimoniului și revitalizarea centrului istoric Kizil	8.863.268,28	1.383.373,06	15,6%
4.	Crearea complexului turistic „Valul lui Traian”	15.633.457,25	3.563.345,74	21%
Domeniul / Proiectul		Estimat, conform CF, lei	Executat 2022-2024, lei	% de executare
7505 „MITERUP modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități publice ”				0%
1.	Finalizarea sistemului de iluminat public stradal pe tot teritoriul municipiului Cahul	53.539.130,00	În proces de achiziții	0%

Direcția prioritară 1.2 Îmbunătățirea mediului de afaceri în regiune

Direcții prioritare	Indicator	Valoarea actuală	Țintă 2024	Progresul atins în anul 2024
Îmbunătățirea mediului antreprenorial în regiune	Creșterea PIB/locuitor în regiune (prețuri curente)	25,99 mii MDL (a. 2018)	Minim 32,0 mii MDL (a.2024)	46,7 mii MDL (2021)
	Creșterea numărul de întreprinderi la 1000 locuitori în regiune	6,12 IMM/1000 locuitori – a. 2020	Minim 7 IMM/1000 locuitori	11 IMM /1000 locuitori
	Creșterea ponderii producției industriale livrate la export	44,1% - (a. 2020)	Până la 47% (a. 2024)	42,8% (a. 2023)

Evoluția PIB/locuitor în regiune în perioada 2019-2021, mii MDL





Direcția prioritară 1.3 Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune

Direcții prioritare	Indicator	Valoarea actuală	Țintă 2024	Progresul atins în anul 2024
Identificarea și promovarea specializării inteligente în regiune	Analiza privind specializarea inteligentă în RD Sud elaborată	0	1	1
	Număr parteneriate create	0	Minim 2	0

A fost elaborat un Studiu de specializare inteligentă pentru Regiunea de Dezvoltare Sud, acesta conține 3 domenii:

1. **Agro- industrie avansată**, inclusiv nișele:

- Alimente funcționale și sustenabile cu valoare adăugată înaltă;
- Smart- beverages: Tehnologii avansate de producție a băuturilor.

2. **Materiale și tehnologii avansate pentru construcții eficiente energetic**, inclusiv nișele:

- Materiale si tehnologii inovative pentru construcții eficiente energetic;
- Tehnologii avansate de prelucrare a metalelor și construcții metalice.

3. **Industrii bazate pe experiență**, inclusiv nișele:

- Servicii pentru turismul de nișă (gastronomic, vitivinicol, wellness);
- Eco-Turism.



Direcția prioritară 1.4. Cooperarea regională și transfrontalieră.

Direcții prioritare	Indicator	Valoarea actuală	Progresul atins în anul 2024
Cooperarea regională și transfrontalieră	Prevede acordarea atenției sporite pentru colaborarea autorităților în cadrul SUERD și a programelor transfrontaliere și transnaționale, fiindaxate pe: ✓ Nr. proiectelor noi atrase ✓ Nr. populației beneficiare ✓ Cooperarea instituțională între țările participante		0 0 1 Acord de colaborare semnat.

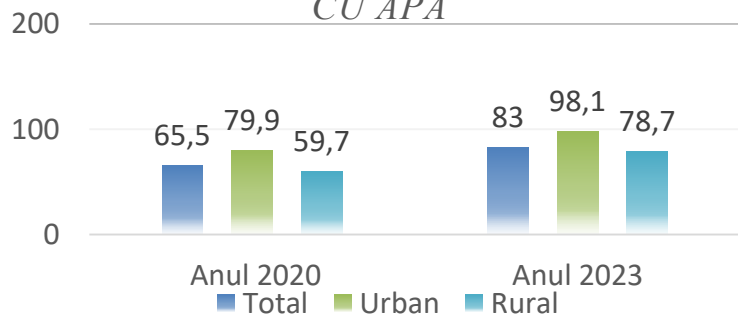
- În anul 2024 a fost semnat un Acord de colaborare pe un termen de 5 ani între: Agenția de Dezvoltare Regională Sud în coordonarea Ministerului Infrastructurii și Dezvoltării Regionale al Republicii Moldova și Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est România. Obiectul Acordului îl constituie crearea unor parteneriate eficiente în vederea inițierii și implementării ulterioare a acțiunilor comune orientate spre stabilirea unei colaborări durabile și de succes între parteneri în scopul de a susține și consolida cooperarea între Regiunea de Dezvoltare Sud din Republica Moldova și Regiunea de Dezvoltare Sud-Est din România;
- Au fost tentative de a aplica în cadrul unor apeluri de proiecte transfrontaliere în parteneriat cu CR Căușeni și CR Cahul, dar care nu s-au soldat cu succes, unul din motive fiind condițiile prea complexe pentru actorii locali care încă nu sunt suficienți de pregătiți pentru accesarea acestor fonduri.



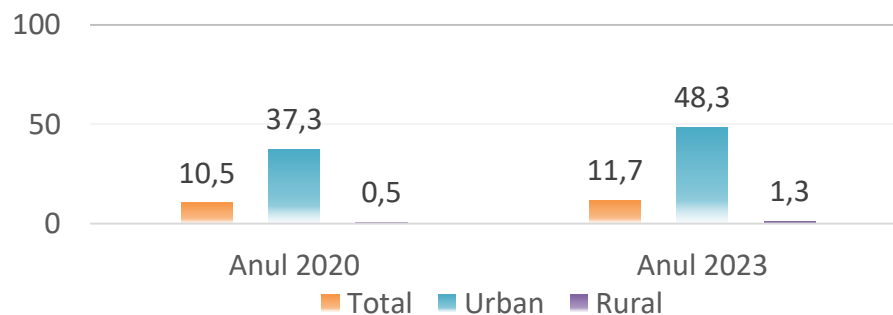
Direcția prioritară 2.1. „Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază din regiune”

Direcții prioritare	Indicator	Valoarea actuală	Țintă 2024	Progresul atins în anul 2024
Îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare de bază din regiune	Accesul populației la servicii publice de apeduct din surse sigure de apă	65,5% - a.2020	Minim 75,0%	83,0%
	Accesul populației la servicii publice de canalizare	10,5% - a.2020	Minim 15,0%	11,7%
	Accesul populației la sisteme de colectare a deșeurilor	24,8% - a.2020	Minim 26,0%	-
	Gradul de micro-regionalizare a operatorilor regionali de AAC și MDS din orașele – centre raionale			

*RATA DE ACCES A POPULAȚIEI
LA REȚELELE DE ALIMENTARE
CU APĂ*



*RATA DE ACCES A POPULAȚIEI LA
REȚELELE DE CANALIZARE*

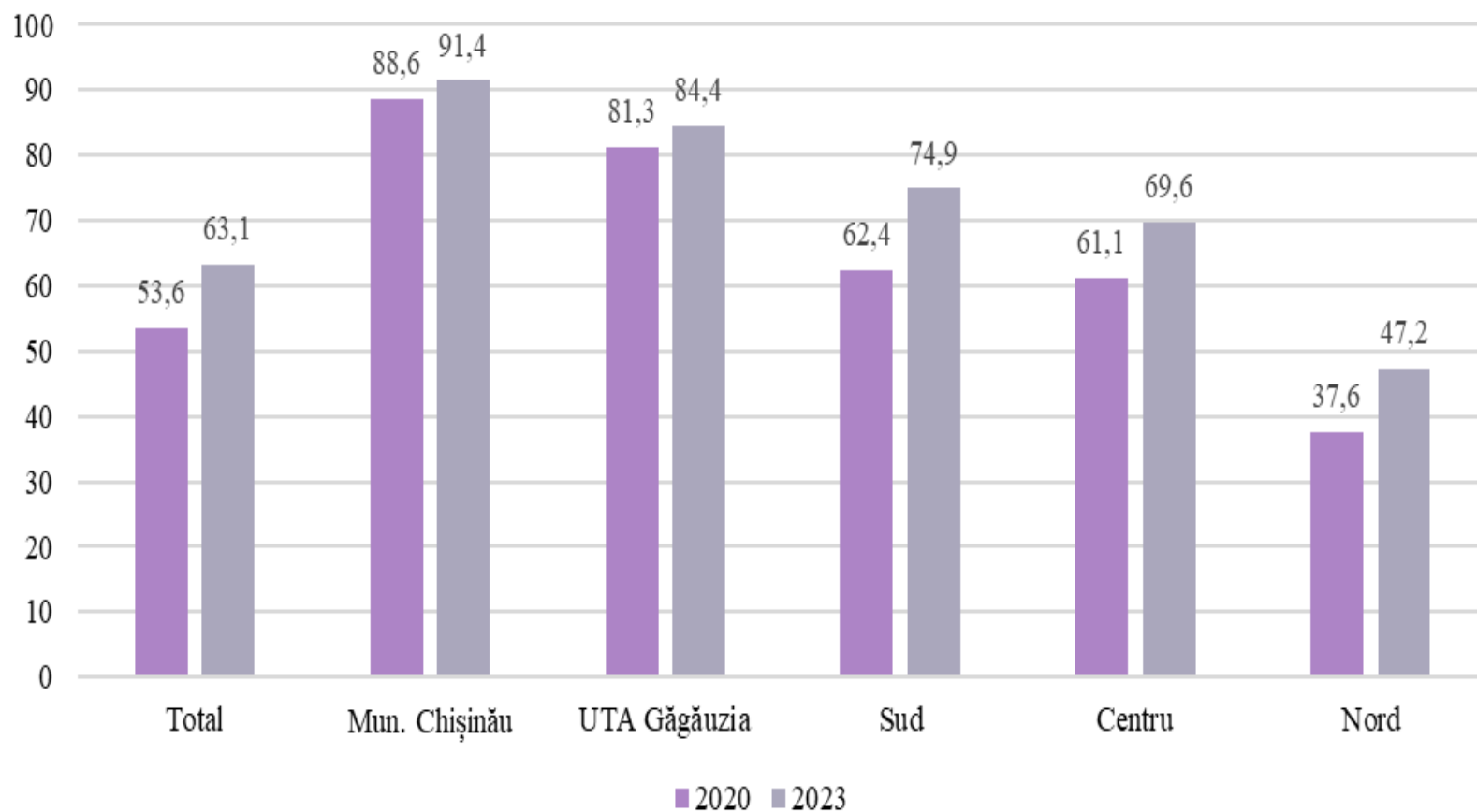


În vederea realizării direcției privind îmbunătățirea infrastructurii tehnico-edilitare în domeniul aprovizionare cu apă și sanitație, în RD Sud pentru anul 2022-2024, au fost aprobate spre finanțare 7 proiecte, dintre care 6 sunt în proces de implementare și unul finalizat la etapa de studiu de fezabilitate.

Domeniul / Proiectul		Sursa de finanțare	Conform contractului de antrepriză și servicii, lei	Executat 2022-2024, lei	% de executare
7503 „AAS - Aprovizionarea cu apă și sanitație”					57%
1.	Construcția apeductelor magistrale Iargara-Borogani, Iargara- Tigheci și a rețelilor de apeduct interioare în localitățile Băiuș, Cociulia Nouă, Tigheci și Cuporani din raionul Leova	Costul total al proiectului	36.176.410,96	22.560.810,77	62,4%
2.	Construcția apeductului magistral Sărata Nouă - Sărăteni cu conectarea localităților Seliște, Cazangic, Beștemac, Troian, Troița, Vozniseni, Sărăteni, Orac, Ceadîr, Colibabovca și Cneazevca, raionul Leova	Costul total al proiectului	53.944.758,73	22.523.964,91	41,8%
3.	Extinderea sistemului de canalizare în orașul Cimișlia	Costul total al proiectului	36.662.515,96	31.063.804,45	84,73%
4.	Modernizarea stației de epurare a apelor uzate din or. Căușeni, etapa II și construcția sistemului de canalizare în sectorul „Căușenii Vechi”	Costul total al proiectului	73.588.841,30	55.636.220,48	75,60%
5	Asigurarea bunei funcționalități a stației de epurare prin extinderea rețelilor de canalizare și regionalizarea serviciului	Costul total al proiectului	62.517.178,85	49.218.363,71	78,73%
6	Apeduct magistral Ștefan Vodă - Căușeni – Căinari – Studiu de fezabilitate	Costul total al proiectului	510.600,00	510.600,00	100%

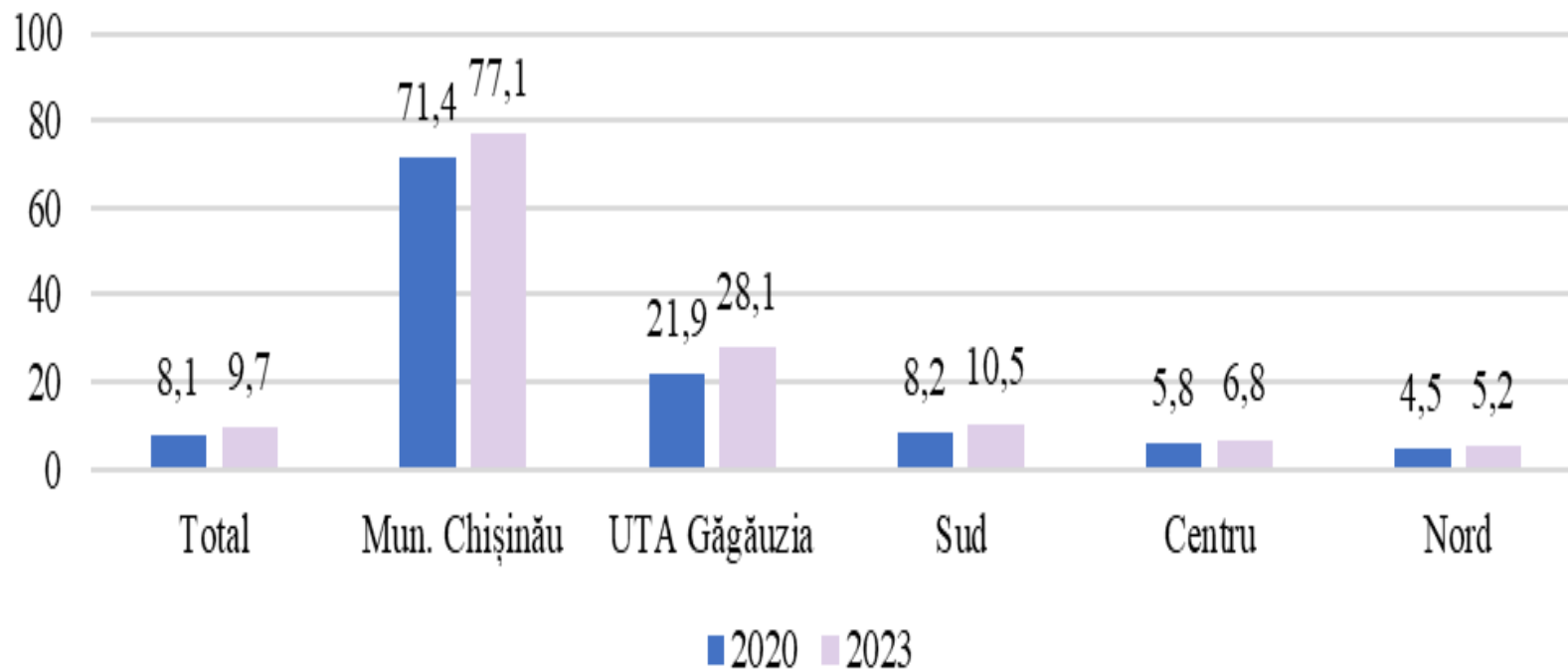


Ponderea localităților deservite de sistemul public de alimentare cu apă, pe regiuni de dezvoltare, anul 2020- 2023, %





Ponderea localităților deservite de sistemul public de canalizare, pe regiuni de dezvoltare, anul 2020-2023, %





Direcția prioritară 2.2. „Dezvoltarea infrastructurii de suport pentru afaceri”

Elementul cheie al acestei măsuri reprezintă crearea de noi structuri regionale și locale, de sprijinire a afacerilor, modernizarea și extinderea celor existente având ca scop atragerea investițiilor, revigorarea și dezvoltarea economiilor locale și regionale. Pentru realizarea obiectivelor de dezvoltare a sectorului VIA în regiune, ADR Sud implementează următoarele proiecte cu impact regional din sursele FNDRL.

„Racordarea la utilități a subzonei nr. 18 (Cahul) din cadrul Zonei Economice Libere „BĂLȚI””

Sporirea atractivității investiționale în economia Regiunii de Dezvoltare Sud și îmbunătățirea calității vieții locuitorilor din regiune a fost atins prin modernizarea infrastructurii de sprijin a afacerilor, Zona Economică Liberă „BĂLȚI”, fiind construite utilitățile publice necesare ca: *rețele de gaze naturale 0,87 km; rețele electrice de tensiune înaltă 2,1 km; rețele de apeduct 1,41 km; rețele de canalizare 1,58km, care vor contribui dezvoltării sale ulterioare.*

Valoarea proiectului constituie 12.541.244,14 MDL, suma valorificată din sursele FNDRL 11.266.727,67 MDL (89,84 %) iar contribuția Beneficiarului de 1.274.516,47 MDL (10,16%). Proiectul este finalizat.

„Servicii inovative ale Incubatorului de Afaceri Cimișlia pentru dezvoltarea noilor afaceri în regiune”

În prezent proiectul se află în derulare, astfel fiind atinse următoarele rezultate:

Construcția halei de producție a fost executată în proporții de 50,4%;

Rețelele de apeduct, canalizare, gaze – 19,2%;

Amenajarea teritoriului – 44,4%.

Valoarea proiectului constituie 13.509.531,63 MDL, din sursele FNDRL 12.154.525,61 MDL (89,97 %), iar contribuția Beneficiarului este de 1.355.006,02 MDL (10,03 %).

Direcția prioritară 2.3 Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor

Direcții prioritare	Indicator	Progresul atins în anul 2024
Sprijinirea procesului de adaptare a regiunii la schimbările climatice, prevenirea riscurilor și reziliența în fața dezastrelor	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Numărul clădirilor publice cu eficiență energetică îmbunătățită. ✓ Nr. activități privind sporirea nivelului de conștientizare și de promovare a beneficiilor utilizării resurselor de energie regenerabilă și tranziției la o economie circulară. 	<p>2 clădiri publice</p> <p>5 sesiuni de informare</p> <p>7 focus-grupuri</p>

Pe parcursul perioadei 2022-2024, de către ADR Sud nu au fost inițiate proiecte de îmbunătățire a eficienței energetice, însă a continuat procesul de finalizare a proiectelor din domeniul Eficiență Energetică acoperite financiar din sursele UE, anume la capitolul organizarea recepțiilor lucrărilor de construcție.



Proiectul „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Constantin Spătaru” din or. Leova””

Valoarea total al proiectului a constituit 63.617.988,86 MDL, dintre care 61.827.929,86 MDL din sursele UE prin intermediul GIZ, 1.790.059,00 MDL contribuția APL de nivelul I și II Leova.

Proiectul „Sporirea eficienței energetice a Liceului Teoretic „Matei Basarab” din or. Basarabeasca””

Valoarea totală a proiectului a constituit 25.784.801,63 MDL, dintre care 25.562.129,00 MDL din sursele UE prin intermediul GIZ, 220.300,00 MDL contribuția APL de nivelul II Basarabeasca.

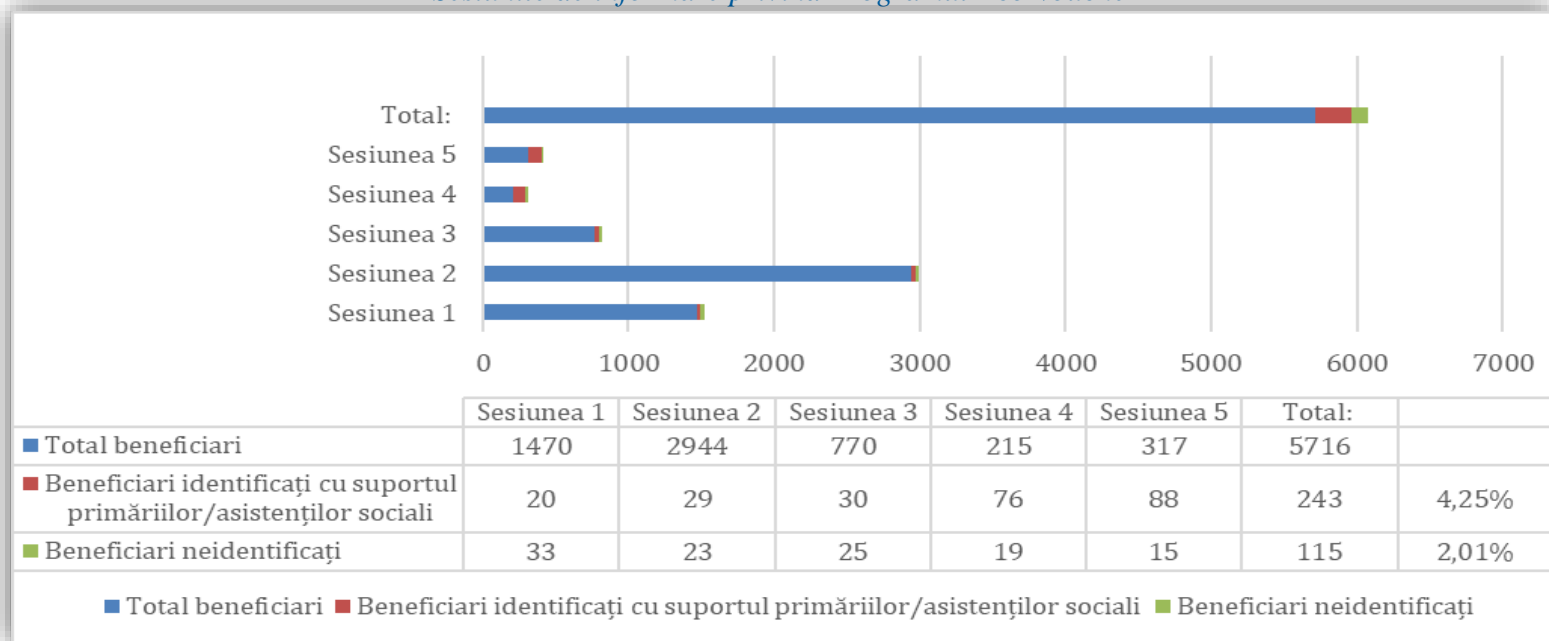




În scopul promovării utilizării resurselor de energie regenerabilă și a practicilor sustenabile în gospodărie, Agenția a fost implicată în implementarea proiectului „Abordarea crizei energetice în RM” aferent Programului Eco Voucher finanțat de UE și implementat de PNUD Moldova în parteneriat cu Agenția pentru Eficiență Energetică a R. M.

Campania de informare desfășurată în cele cinci sesiuni a demonstrat importanța unei strategii bine coordonate și a colaborării eficiente cu autoritățile locale și asistenții sociali. Din totalul de 5716 beneficiari, 243 au fost identificați cu sprijinul primăriilor și asistenților sociali, reprezentând 4,25% din total. Numărul de beneficiari neidentificați s-a redus semnificativ pe parcursul campaniei, ajungând la doar 2,01% în total.

Sesiunile de informare privind Programul Eco Voucher





Direcția prioritară: 3.1. Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii de dezvoltare regională;

Direcția prioritară	Indicator	Valoarea actuală	Ținta	Progresul atins în anul 2024
Eficientizarea operațională a procesului de implementare a politicii regionale	Rata de participare a membrilor CRD Sud la ședințele CRD	78,5%- a.2020	Minim 83,0%	71,85%
	✓ Nr. proiecte implementate cu finanțare din FNDR și surse externe ✓ Rata de valorificare a mijloacelor financiare alocate din FNDR și din surse externe			1

-Pe parcursul perioadei de implementare a POR 2022-2024, membrii Consiliului Regional de Dezvoltare Sud s-au întrunit în 7 ședințe, unde au fost adoptate 34 decizii.

- Agenția a semnat 1 contract de finanțare cu Solidarity Fund PL în Moldova, în calitate de partener strategic, în valoare de 22.000,00 EUR, proiectul dat a fost implementat cu succes.

- A avut loc semnarea Acordului de colaborare cu Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Est, România.

- A fost inițiată semnarea a 1 acord de colaborare dintre ADR Odessa cu Universitatea „Bogdan Petriceicu Hasdeu” din Cahul.



Direcția prioritară 3.2 Sprijinirea consolidării mecanismului de finanțare al proiectelor de dezvoltare regională

- Agenția de Dezvoltare Regională (ADR) Sud a desfășurat **6 sesiuni** de informare în cadrul Concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare urbană, revitalizare economică și socială a orașelor din Regiunea de Dezvoltare Sud, propuse spre finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), unde au participat **26 de reprezentanți ai administrațiilor publice locale**.
- Peste **130 reprezentanți ai APL de nivelul I și II din regiunea Sud** au fost familiarizați în cadrul a **4 sesiuni**, în cadrul Concursului pentru identificarea, evaluarea și aprobarea proiectelor de dezvoltare regională și locală în cadrul apelului competitiv de selectare a proiectelor propuse spre finanțare din Fondul Național pentru Dezvoltare Regională și Locală (FNDRL), ediția 2024, lansat de către Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (MIDR) în data de 1 iulie 2024., unde au fost depuse **37 note conceptuale**.
- În contextul Concursului de propuneri de proiecte pentru dezvoltare locală, desfășurat în cadrul Programului național de dezvoltare locală "Satul European", au fost desfășurate **9 sesiuni de informare și instruire pentru APL de nivelurile I și II din Regiunea de Dezvoltare Sud**, în cadrul cărora au participat în total **369 de persoane** interesate.



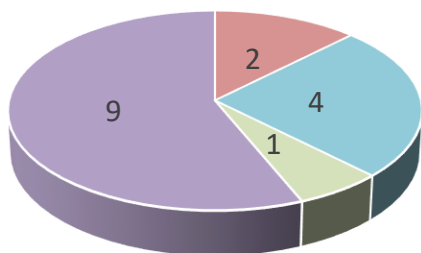
Direcția prioritară 3.3 „ Dezvoltarea capacităților actorilor regionali în domeniile relevante politicii de dezvoltare regională”

Pe parcursul perioadei 2022-2024, au fost fortificate capacitățile instituționale în domeniile: protecția datelor cu caracter personal, îmbunătățirea capacităților instituționale pe segmentul aspectelor tehnice în infrastructură, atelier de lucru privind managementul investițiilor, managementul contractelor de achiziții publice, scrierea cererilor de finanțare și implementarea proiectelor, monitorizarea implementării programelor de cooperare transfrontalieră și transnațională, consolidarea capacităților actorilor locali și regionali cu privire la rolul lor în implementarea Agendei 2030, planificare strategică.

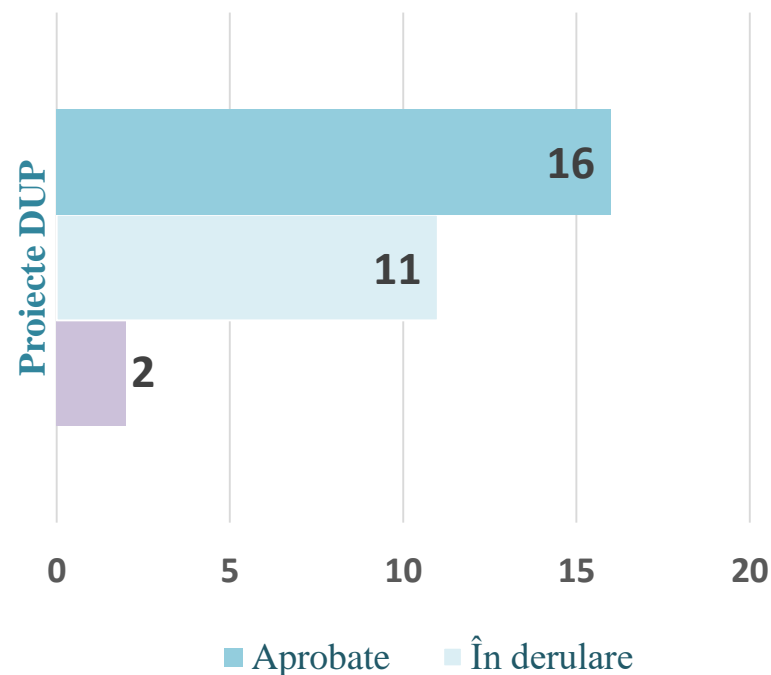
Forma de instruire	Nr. sesiuni	Număr participanți			
		ADR Sud	CRD Sud	APL din RD Sud	Total nr. participanți
Sesiuni de instruire /training-uri	64	40	19	103	162
Ședințe, ateliere de lucru, mese rotunde	36	93	67	278	438
Vizite de studiu	8	5	0	4	9
Total instruirii	108	138	86	385	609



Măsurile de intervenție și număr de proiecte aprobate în Documentul Unic de Program anii 2022 – 2024 Regiunea de Dezvoltare Sud



- Domeniul 1.1 Valorificarea infrastructurilor de afacere (VIA)
- Domeniul 2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice (RUDISP)
- Domeniul 2.4 Modernizare infrastructurii tehnico edilitare și a rețelelor de utilități publice (MITERUP)
- Domeniul 3.1 Aprovizionarea cu apă și sanitație (AAS)





Proiecte aprobate în Documentul unic de program anii 2022 – 2024

Domeniul de intervenție	Statut	Indicatori de produs:	
		Planificați 2022-2024	Realizat
1.1 Valorificarea infrastructurilor de afaceri	- 1 proiect finalizat, - 1 proiect în derulare.	- 2,4 km rețele electrice de tensiune înaltă; - 1,41 km rețea de apeduct; - 1,58 km rețea de canalizare; - 0,87 km rețea de gaze naturale cu presiune medie; - 0,39 ha amenajarea terenului adiacent; - conectarea halei de producere la utilități (apă, canalizare, gaz, energie electrică), - construcția halei de producere cu suprafață de 1191 m2.	- 2,1 km rețele electrice de tensiune înaltă; - 1,41 km rețea de apeduct; - 1,58 km rețea de canalizare; - 0,88 km rețea de gaze naturale cu presiune medie; - 44,4 % amenajarea teritoriului; - 19,2 % din rețele construite; -50,4% din construcția halei de producere cu suprafață de 1181 m2.
2.3 Revitalizare urbană și dezvoltarea infrastructurii spațiilor publice	- 4 proiecte în derulare;	- 9 terenuri de joacă amenajate; - 3 instituții reabilite; - 1 stadion multifuncțional amenajat; - 610 m albie râului curățită și pavată; - fântână și clopotniță germană reconstruită; - 1 parcare pentru automobile; - 1 pistă pentru bicicliști delimitată; - 995,2 m2 de acoperiș renovat; - 4520 m2 de spații verzi renovat;	- 4,7 % din pavajul pietonal; - 53 % din clopotniță germană reconstruită; - 1 parcare pentru automobile; - 1 pistă pentru bicicliști delimitată; - 1220 m pavaj pietonal.

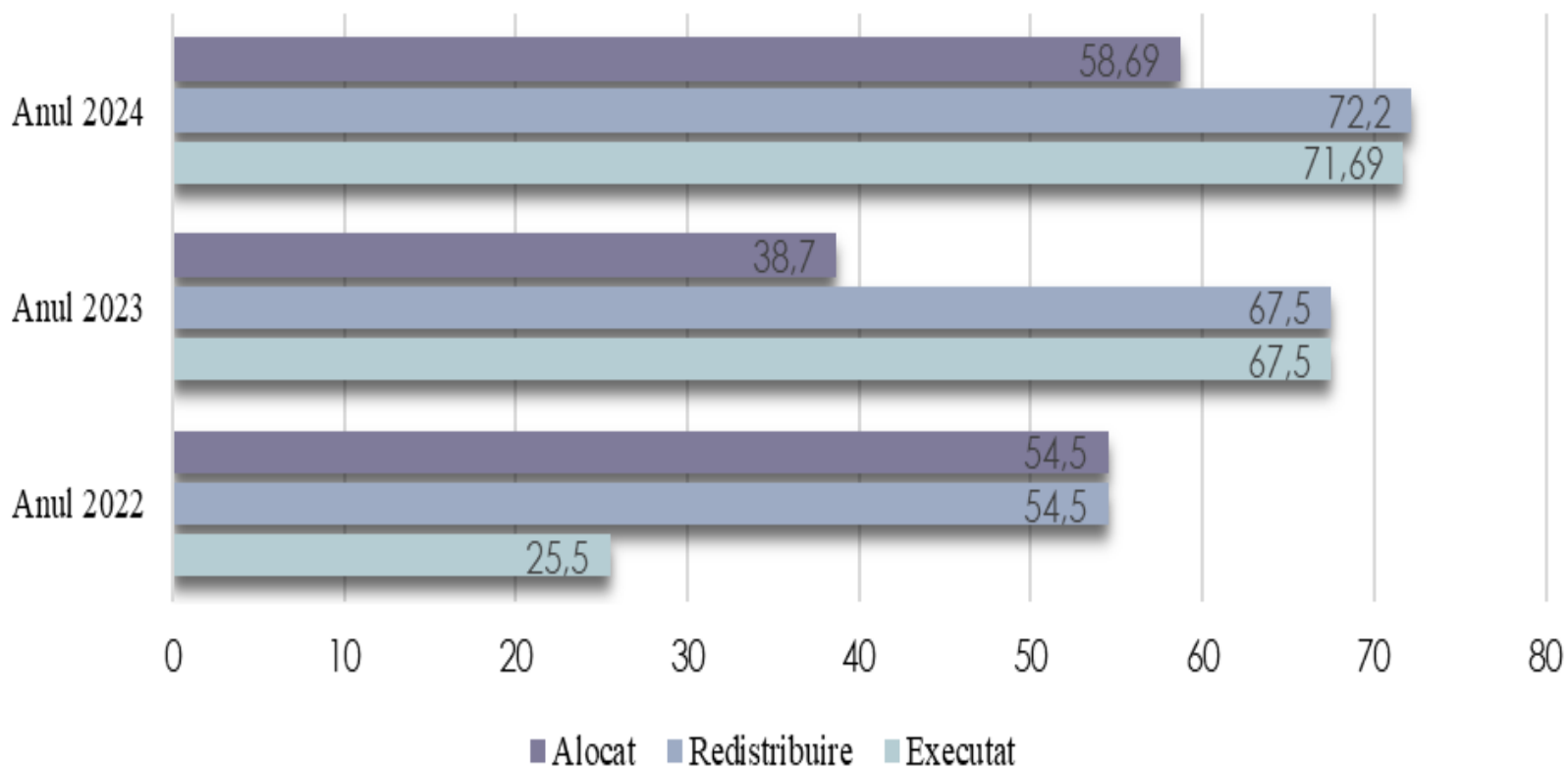


Proiecte aprobate în Documentul Unic de Program Sud anii 2022 – 2024

Domeniul de intervenție	Statut	Indicatori de produs:	
		Planificați 2022-2024	Realizat
2.4 Modernizarea infrastructurii tehnico-edilitare și rețelelor de utilități publice	- 1 proiect în proces de achiziție (<i>evaluarea ofertelor</i>);	- 87,6 km de rețele de cablu iluminare stradală modernizată; - 765 de piloni montați; - 2397 de corpuri de iluminat LED instalate.	Proiectul la etapa de achiziție.
3.1 Aprovizionarea cu apă și sanitație	- 5 proiecte în derulare - 1 finalizat; - 3 proiecte neinițiate;	- 157,96 km de rețele de apeduct; - 49,76 km de rețele de canalizare; - 13 stații de pompare; - 14 stații de tratare a apei; - 3 castele de apă; - 1 turn de apă; - 12 rezervoare de apă potabilă.	- 87,61 km rețele de apeduct; - 53,60 km rețea de canalizare; - 82,6 % din 13 stații de pompare; - 2 castele de apă construite; - 46,7 % din blocul de tratare biologică de 2500 m ³ /24h; - 2 castele de apă instalate.



Valorificarea financiară din sursele FNDRL, mln lei





Riscuri și provocări

Disponibilitatea
redușă a datelor
statistice

Insuficiența
mijloacelor
financiare pentru
promovarea
Regiunii de
Dezvoltare Sud

Calitatea slabă a
documentației
tehnice, care
necesită deseori
revizuirii, astfel
afectând procesul de
implementare a
proiectelor

Tergiversarea
procedurilor de
achiziții publice



Concluzii:

- ❑ Obiectivele, măsurile și proiectele incluse în program rămân în mare parte valide- deoarece este necesar să fie continuate pentru atingerea rezultatelor propuse inițial, astfel că un șir de proiecte sunt în etapa de derulare și necesită resurse pentru a fi finalizate și a aduce după sine atingerea obiectivelor;
- ❑ Tergiversarea procedurilor de achiziții publice generează întârzieri serioase în implementarea proiectelor. Procesele birocratice și complexitatea regulilor de achiziții contribuie la întârzieri și la creșterea costurilor asociate proiectelor;
- ❑ Absența unei baze de date comune cu privire la implementarea proiectelor la nivel național și regional. Colectarea datelor de la autoritățile publice locale, în special pentru proiectele finanțate din surse diverse, este dificilă și ineficientă fără un sistem integrat de gestionare a informațiilor, ceea ce creează un impediment în monitorizarea indicatorilor atinși.
- ❑ Implementarea programului a fost afectată de alocările insuficiente din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală. În urma evaluării procesului de implementare, s-a constatat că alocările insuficiente din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală au avut un impact semnificativ asupra derulării programului;
- ❑ Disponibilitatea redusă a datelor statistice constituie o constrângere semnificativă pentru procesul de monitorizare și evaluare eficientă a proiectelor. În procesul analizei realizate, s-a evidențiat că una dintre principalele provocări întâmpinate a fost insuficiența datelor statistice necesare pentru monitorizarea și evaluarea eficientă.
- ❑ Agenția de dezvoltare are un rol important în promovarea regiunii și atragerea de investiții externe. Lipsa personalului în atragerea investițiilor din surse externe, pune agenția în situația în care nu poate exploata oportunitățile de dezvoltare economică și poate rămâne cu o capacitate scăzută de a atrage fonduri și parteneriate externe.



Recomandări:

- ❖ Pentru atingerea obiectivelor stabilite, este crucială accelerarea procesului de implementare și finalizare a proiectelor;
- ❖ Dezvoltarea sistemului integrat de colectare și publicare a datelor, se recomandă îmbunătățirea sistemului național de colectare și actualizare a datelor statistice la nivel regional, prezentarea sistematică a acestora va asigura transparența procesului de implementare și va facilita o evaluare precisă a progreselor, contribuind la elaborarea de politici publice mai informate și eficiente;
- ❖ Asigurarea unui flux financiar constant și suficient, este important să se aloce suficiente resurse financiare din Fondul Național de Dezvoltare Regională și Locală, pentru a asigura continuitatea în implementarea proiectelor. Orice întrerupere a fluxului financiar poate duce la întârzieri și stagnare, afectând astfel succesul pe termen lung al proiectelor;
- ❖ Dezvoltarea capacităților agențiilor de dezvoltare regionale, este esențial ca Agenția de Dezvoltare Regională Sud să investească în formarea continuă a personalului său, în special în domeniul atragerii de investiții externe și gestionării fondurilor europene. Având în vedere statutul de țară candidată al Republicii Moldova la Uniunea Europeană, formarea de experți în gestionarea fondurilor și în atragerea de investiții va sprijini dezvoltarea economică a regiunii și va contribui la succesul procesului de preaderare.
- ❖ Implementarea unei baze de date comune pentru proiectele naționale și regionale, este necesar să se creeze o bază de date comună, accesibilă la nivel național și regional, care să centralizeze informațiile despre implementarea proiectelor. Un astfel de sistem integrat va facilita gestionarea și monitorizarea mai eficientă a datelor și va preveni riscurile de raportare eronată sau întârzierile din procesul de implementare.



MINISTERUL INFRASTRUCTURII
ȘI DEZVOLTĂRII REGIONALE
AL REPUBLICII MOLDOVA



Agenția de
Dezvoltare Regională
Sud

Vă mulțumim pentru atenție!

bd. Ștefan cel Mare, 12,
or. Cimișlia,
Republica Moldova, MD-4101

Tel. +373 241 2 62 86
Fax. +373 241 2 62 86
Email: adrsud@adrsud.gov.md